

Sygn. akt II CSK 240/16

POSTANOWIENIE

Dnia 28 listopada 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z wniosku G. Spółki Akcyjnej z siedzibą w P.
przy uczestnictwie J. S.

o stwierdzenie zasiedzenia służebności przesyłu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 28 listopada 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w P.
z dnia 27 listopada 2015 r., sygn. akt XV Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wnioskodawca G. S.A. w P. złożył skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w P. z dnia 27 listopada 2015 r., oddalającego apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w P. z dnia 27 kwietnia 2015 r., którym oddalono wniosek o stwierdzenie zasiedzenia służebności przesyłu na nieruchomości stanowiącej własność J. S., położonej w K..

Sąd Najwyższy, oceniając - na podstawie art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Ustawodawca, wprowadzając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń, podkreślił, że jej celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rolą nie jest zatem korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły. Ocena podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje w ramach tzw. przedsądu. Sąd Najwyższy bada, czy wskazano i należyście umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., tj. czy występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, i przyjmuje ją do rozpoznania, jeżeli jest spełniona przynajmniej jedna z nich. Kognicja Sądu Najwyższego na tym etapie postępowania jest ograniczona i nie obejmuje oceny zasadności podstaw skargi kasacyjnej, zastrzeżonej dla Sądu orzekającego w innym składzie.

W art. 398⁴ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. przewidziano wymaganie przytoczenia i odrębnego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Skarżący oparł go na przyczynach wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., podnosząc, że w sprawie występuje zagadnienie prawne dotyczące możliwości objęcia biegiem zasiedzenia służebności przesyłu okresu trwania postępowania administracyjnego, toczącego się

z wniosku przedsiębiorcy przesyłowego, poprzedzającego rozpoczęcie budowy urządzenia przesyłowego na nieruchomości obciążanej. Oczywiście zasadność skargi wnioskodawcy uzasadnił zaniechaniem wezwania do udziału w sprawie aktualnego właściciela nieruchomości, co ma stanowić rażące naruszenie art. 510 § 2 i art. 609 § 2 k.p.c.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.) w zasadzie powinno spełniać wymagania stawiane zagadnieniu prawnemu przedstawianemu na podstawie art. 390 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13, z dnia 14 września 2012 r., I UK 218/12 - nie publ.), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2015 r., III CZP 16/15, z dnia 24 października 2012 r., I PK 129/12 - nie publ.). Wspomniane wątpliwości muszą pozostawać w związku z rozstrzygnięciem sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2014 r., III CZP 79/14, BSN 2014, nr 11, s. 7), który powinien być wykazany (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2013 r., III CZP 71/13, nie publ.). Istotne zagadnienie prawne należy jednak postawić w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by mogło być rozpatrywane w oderwaniu od konkretnego stanu faktycznego, a wątpliwości z nim związane muszą mieć charakter wyłącznie prawny (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2012 r., III CZP 14/12, z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14 - nie publ.). Kolejnym niezbędnym elementem jest wskazanie przepisu prawa, który wzbudził poważne wątpliwości (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2014 r., II PK 257/13, nie publ.), a także różnych możliwych sposobów jego interpretacji, wynikających z judykatury lub piśmiennictwa oraz zajęcia przez skarżącego stanowiska co do rozstrzygnięcia (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2013 r., III SK 54/12, nie publ.). Wymagania tego nie można zastąpić postawieniem pytań do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2011 r., I PK 52/11,

nie publ.). Jednocześnie zagadnienie prawne może zostać uznane za istotne tylko wtedy, kiedy Sąd Najwyższy nie wyraził jeszcze stanowiska w danej kwestii bądź gdy zaszły okoliczności uzasadniające jego zmianę (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP 2003, nr 13, poz. 5).

Motywacja wskazanej przyczyny przedstawiona w skardze nie odpowiada powyższym wymaganiom. Zagadnienie prawne zostało sformułowane na podstawie okoliczności wykraczających poza podstawę faktyczną rozstrzygnięcia, którą Sąd Najwyższy jest związany (na k. 14 uzasadnienia postanowienia sądu drugiej instancji stwierdzono, że „w okolicznościach niniejszej sprawy wnioskodawca nie udowodnił konkretnej daty wejścia na grunt uczestnika w celu wybudowania na nim gazociągu ani nawet takiej daty nie wskazał. Data ta przypadała niewątpliwie po dniu złożenia wniosku o wydanie pozwolenia na budowę gazociągu i po uzyskaniu takiego pozwolenia”). Z tych względów wyjaśnienie przedstawionej kwestii jest zbędne i nie uzasadnia przyjęcia skargi.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.) ma miejsce wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Musi być oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, nie publ.; z dnia 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, nie publ.). Skarżący powinien nie tylko przywołać konkretne przepisy prawa, którym jego zdaniem Sąd drugiej instancji uchybił, ale także odpowiednią juretryczną argumentację odnoszącą się do oczywistości ich naruszenia. Skarżący podnosi, że nieruchomość, której dotyczy wniosek została w dniu 25 czerwca 2015 r., tj. w toku postępowania apelacyjnego zbyta przez uczestnika postępowania J.S. na rzecz osoby trzeciej. Z treści środka zaskarżenia i protokołu rozprawy apelacyjnej nie wynika aby okoliczność ta została ujawniona przez strony

i była znana sądowi drugiej instancji. W tej sytuacji nie można mu zarzucić naruszenia przepisów prawa procesowego. Przypomnieć należy, że Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 20 kwietnia 2010 r., III CZP 112/09, której nadano moc zasady prawnej (OSNC 2010, nr 7-8, poz. 98) stwierdził, że niewzięcie przez zainteresowanego udziału w sprawie rozpoznawanej w postępowaniu nieprocesowym nie powoduje nieważności postępowania. W uzasadnieniu uchwały wskazał jednak na istotne znaczenie kwestii uczestnictwa zainteresowanych w sprawie o zasiedzenie. Podkreślił, że należy do nich zaliczyć nie tylko dotychczasowego właściciela i jego następców prawnych, ale także pozostałych - innych niż wnioskodawca - posiadaczy samoistnych, posiadaczy zależnych, osoby dysponujące prawem rzeczowym na zasiadywanej nieruchomości, jak też posiadaczy gruntów sąsiednich, jeżeli roszczą sobie prawo do własności nieruchomości lub przygranicznych pasów gruntu. Zwrócił uwagę na środki procesowe umożliwiające podjęcie ochrony praw, do których należy skarga o wznowienie postępowania (art. 524 § 2 zd. drugie w związku z art. 408 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania.